

Supplement № 3 (133) 2022

ISSN 2786-6661 eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

Видання індексується
в Crossref, DOAJ, Ulrichs, Index Copernicus,
WorldCat, Google Scholar

ISSN 2786-6661 eISSN 2786-667X

Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University

THEORETICAL AND PRACTICAL
EDITION

UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

Journal's indexing:
Crossref, DOAJ, Ulrichs, Index Copernicus,
WorldCat, Google Scholar

Засновник – Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця МОЗ України
Періодичність виходу 4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку фахових видань.

Галузі наук: медичні, фармацевтичні.
(наказ МОН України 09.03.2016 № 241)

Реєстраційне свідоцтво KB № 17028-5798ПР.

Рекомендовано Вченою Радою НМУ імені
О.О.Богомольця (протокол № 2 від 30.08.2022 р.)

Усі права стосовно опублікованих статей
залишено за редакцією.

Відповідальність за добір та викладення фактів
у статтях несуть автори, а за зміст рекламних
матеріалів – рекламодавці.

Передрук можливий за згоди редакції
та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали,
які відповідають вимогам до публікації в даному
виданні

Founder – Bogomolets National Medical University
Ministry of Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

**The Journal is included in the list of professional
publications in Medical and pharmaceutical
Sciences** (order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)
Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.

Recommended by the Academic Council of the
Bogomolets National Medical University, Kyiv
(protocol № 2 of 30.08.2022)

All rights concerning published articles are reserved
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation of the
facts in the articles is held by authors, and of the
content of advertising material – by advertisers.

Reprint is possible with consent of the editorial
board and reference. Research materials accepted for
publishing must meet the publication requirements of
this edition.

ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ - МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РОСІЇ

Гретченко М.В.

Науковий керівник: : к. психол.н., доц. Логвіновська Л.М.

Кафедра загальної та медичної психології

Завідувач кафедри: д.мед.н., проф. Матяш М.М.

Національний медичний університет ім.О. Богомольця
м. Київ, Україна

Вступ: Сучасна студентська молодь – це люди, виховані на креативних підходах та ідеях впевненого майбуття, вони є принциповими та вмотивованими, сповнені бажання боротись за власні цінності. Саме тому, перші, хто виходять на протести – це молоді, незалежні люди.

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну та в умовах воєнного стану студенти-майбутні лікарі відважно і адекватно відреагували на військові та насильницькі дії загарбника. Значна їх кількість добровільно стали на захист Батьківщини у лавах тероборони та у волонтерських організаціях. Кризові умови засвідчили, що у сучасній молоді наявною є мотивація до боротьби, суспільно-корисні цінності, суспільно-правова відповідальність та почуття громадянського обов'язку.

Дослідження динаміки цінностей сучасної молоді шляхом порівняння з цінностями попередніх поколінь дає можливість визначити їх подібність чи відмінність, що в цілому вказує на сучасні смислові пріоритети нового покоління, дозволяє прогнозувати ціннісний вибір нації та напрямок розвитку суспільства. Дослідження ціннісних орієнтацій молоді також дозволяє виявляти можливі небезпеки та руйнівні ризики для майбутнього розвитку суспільства.

Мета роботи: Дослідити ієрархію цінностей студентів-майбутніх лікарів в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну; виявити їх подібність чи відмінність з ціннісними орієнтаціями молоді України у ХХІ столітті; з'ясувати чинники, які впливають на динаміку ціннісних орієнтацій нового покоління.

Матеріали і методи дослідження: Теоретичний аналіз наукових досліджень засвідчив, що система цінностей є динамічним багатофункціональним психологічним явищем. Вони є характеристикою психологічно зрілої особистості і проявляються у ставленні до соціальної дійсності, через оцінювання життєвих обставин, саморефлексії, через уміння приймати рішення та знаходити вихід у критичних ситуаціях.

За роки незалежності України ціннісні орієнтації молоді зазнали помітних змін, процес переоцінки цінностей продовжується і на сьогоднішній день. Сучасна студентська свідомість збагачується новими цінностями, такими як: свобода вибору, невтручання держави в особисте життя громадян, недоторканність приватної власності. Але і традиційні цінності наповнюються новим змістом, наприклад відповідальність, толерантність, справедливість.

Результати: Емпіричне дослідження динаміки цінностей сучасної студентської молоді було проведене нами у наприкінці жовтня 2022 року на кафедрі загальної та медичної психології Національного медичного університету імені О. Богомольця. У дослідженні прийняло участь 118 студентів 1-3 курсів Університету.

Для емпіричного дослідження ціннісних орієнтацій студентської молоді ми використовували метод ранжування цінностей, визначених М.Рокичем за критерієм вибору їх значущості. Запропоновані цінності ранжувалися від 1 до 10, де 1 – найважливіша, а 10 – найменш важлива.

У ході дослідження були отримані такі результати: НаНаНа20 учасників (16.9%) обрали «здоров'я» як найпершу, головну цінність; 18 учасників (15.6%) на друге місце поставили «сім'ю, дружбу, любов»; 17 студентів (14.7%) вважають ключовою цінністю «свободу, справедливість і честь», що ставить її третьою у списку. Четверте і п'яте місце розділили порівну – «безпека і мир» та «самореалізація». За дані цінності, як найголовніші, віддали голоси по 13 учасників дослідження (11%). На шостому місці «розгашувалася» цінність «знання і освіта», яку обрали значущою 11 учасників (9%). 10 студентів, а це - 8.4% обрали цінністю «власне благополуччя», яке зайняло сьоме місце за значущістю у загальному списку; 8 учасників (6.7%) поставили «яскраві враження, фізичну насолоду» на восьме місце; «багатство, матеріальний добробут та заможність» зайняло дев'яте місце у списку, цю цінність як пріоритетну обрали 5 студентів (4.2%); і завершує досліджувану вибірку цінностей «християнська віра, культура та відродження», яку вважають головною 3 учасника (2.5%).

Таким чином, проаналізовані результати опитування засвідчують, що більшість студентів обирають здоров'я, сімейні цінності як найважливіші. Натомість, матеріальний добробут займає передостаннє місце. Важливо відмітити, що до п'ятірки лідерів серед цінностей також увійшли: «свобода, справедливість і честь», «безпека і мир», «самореалізація». Половина респондентів підкреслили значимість знань і освіти, що дає їй можливість тримати наближену до лідерських, стабільну позицію поміж цінностей.

З метою дослідження особливостей динаміки цінностей студентської молоді ми здійснили порівняльний аналіз отриманих нами даних з результатами двох національних репрезентативних опитувань населення України, проведених Центром «Соціальний моніторинг» та Українським інститутом соціальних досліджень (1996 рік, загальна вибірка - 2811 респондентів від 18 років; 2012 рік - опитано 1076 студентів різних навчальних закладів України); та результатами досліджень ціннісних орієнтацій української студентської молоді, здійснених кафедрою соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2000-2017 рр., загальна вибірка становила 3057 студентів ВНЗ України).

Результати порівняльного аналізу показують, що такі людські цінності як «здоров'я» та «сімейне благополуччя, любов» були пріоритетними у виборах студентів на початку століття. Починаючи з 2016 року в ієрархії ціннісних орієнтацій студентів почалися зміни. Перші місця ієрархії відводилися матеріальним цінностям, зокрема, першу рангову позицію займала цінність «матеріальний добробут», суттєво підвищили свої рангові позиції такі цінності, як «побутовий комфорт» та «особистий спокій, відсутність неприємностей». Особливістю цього часу була орієнтація молоді на розваги, отримання фізичної насолоди і особисте благополуччя. Альтруїстичні і моральні цінності залишалися малозначущими. Морально-патріотичні та суспільно-політичні цінності, на жаль, займали останні позиції рейтингу.

Висновки: На мою думку, динаміка цінностей студентської молоді пов'язана з реакцією молоді на повномасштабне вторгнення росії в Україну, триваючим воєнним станом, в умовах якого відбулося розуміння важливості сім'ї, безпеки, незалежності, відсунувши заможність на останні позиції. В умовах війни, як і в довоєнний час та в період подальшого повоєнного відновлення, знання і освіта є фундаментом як для саморозвитку, так і для забезпечення власного благополуччя.

Таким чином, результати проведеного нами дослідження засвідчують, що цінності особистості є динамічним психологічним явищем. Їх структура здатна змінюватися під впливом соціальних і політичних факторів.

Ключові слова: цінності, динаміка, свобода вибору, здоров'я, безпека і мир.